

Text > CARME CÀCERES I CAÑELLAS (Girona, 1959) és llicenciada en química, i li agrada viure entre les humanitats i la ciència. Aborda els relats com qui planteja un problema de física i cerca paraules com si fossin els coeficients estequiòmètrics d'una equació química. L'Aula d'escriptura n'ha estat el catalitzador.

478/64

Vent suau. Un moaré de matolls en moviment, discret i sincopat, perfila el camí de sorra seca. L'oceà, en calma. Milers d'ocells sobrevolen els esculls tallants amb un so, peculiar, de llibertat esfereïdora. Commoguda per la bellesa de l'illa, tanco els ulls, agafo aire i expiro lentament. Llavors, sentint-me fràgil, entro per la porta principal. Una balança, tallada en pedra, la corona. A l'interior de la murada m'aturo; a l'esquerra, una dona imponent —de pits eròtics— agafa amb força hercúlia l'espasa de bronze envellit. «Justícia, justícia, justícia.»

—És la seva primera visita, senyoreta?

El cel es torna porpra, l'aire destilla sordidesa. L'oceà fa pudor.

—Sí —dic, serrant els punys.

L'afrikàner em repassa de dalt a baix: deu ser per la combinació poc habitual d'iris blau safir i pell no prou negra. Amb un rictus enutjós m'ordena omplir un munt de papers esgrogueïts. I un nombre en tinta vermella destaca en el marge dret de cadascun: 478/64. Me'l miro iradament.

—Senyoreta Abrihet Ngubane, les normes són les normes. I ara: miri a la càmera —Clac. Dolor punyent i ànima fuetjada.

L'àvia va prohibir, fa anys, que ningú més a la família es deixés fotografiar.

La pestilència de ferro metàl·lic de l'escala estreta m'envolta. Els graons són alts i relliscosos. M'abraono cap a la balustrada freda i humida. I de sobte, començo a veure molta gent. Una dona m'avança panteixant. És vella, negra i grossa com l'àvia.

Més enllà, furgo entre la foscor dels cossos abatuts. El corredor s'allarga entre plors, somriures nerviüts i l'estrèpit de descórrer forrellats.

I ara ha arribat el moment. El reconec a l'instant, tot i que ha canviat. Té els rínxols cendrosencs. Em mira amb aquells ulls que encara conserven centelleigs vívids d'atractiu.

Addo Ngubane, el pres 478/64, és aquí des de fa anys —una quinzena. Avui té una visita inesperada.

—Hola —dic compungida—, estàs més prim, no?

—En canvi tu estàs radiant.

—Ah, sí? No sabia si venir —les paraules em llisquen.

—Ja ets major d'edat. Sempre et voldré veure. Així que estudies dret?

—És veritat que no en sortiràs mai?

—Mai.

La bavor oceànica s'escola entre els barrots oxidats d'una finestra entreoberta. Els records em colpegen amb intermitències curtes. Qui hauria pensat que aquell dia d'estiu acabés així? Els crits de l'àvia, quan em va agafar d'una revolada i em va treure al jardí. El tuf alcohòlic dels policies —de pell esblanqueïda i cabells palla— registrant la casa com animals en zel.

—No vaig matar la teva mare —i abaixa les parpelles. La contundència de les seves paraules em sorprèn: «Encara sap el que penso».

—Ho sé, ho sé.

En algun moment, les seves vides es van creuar. Aquell instant poderós que capgira el destí de les persones per sempre més.

—Estimar una dona blanca estava prohibit en els anys de la separació. Era una tarda plena de llum radiant, com el teu nom.

—Vaig sovint al Cap, pare. Sempre hi deixo un ram de floretes grogues. Recordes que eren les seves preferides?

—Lluïa un ventre boterut que li ressaltava la bellesa del cos. Cridava i reia alhora: «Més! Més!» —estrenyent la inflorescència entre les mans—. Serà un nen! Un nen!

I quan la posta, l'oceà virulent i el vol de les aus marines es van inclinar, els pòmuls de pell perlada li quedaren al descobert, mentre els cabells daurats es vinclaven cap al buit. I el racó d'amor secret se submergí d'aire gelat.

M'estremeixo mentre el plor li inunda les galtes esculpides.

—Vaig córrer com un boig, mentre la càmera queia estrepitosament. La seda relliscosa del vestit de sanefes ataronjades, liles i escarlates se'm va esmunyir entre els dits. El blau safir dels seus ulls s'esvaní, mentre em cridava: «T'estimo».

Fosqueja. L'oceà s'ha tornat virulent i la presó, construïda al cim d'una mola de granit, un bocí de llum. El fet més sorprenent és que l'Abrihet se sent d'allò més bé. Ho veu tot: veu la pau; veu una nació arc iris que camina cap a la dignitat. I veu el somriure lliure del pres 478/64.